

In article approaches to psychological studying of the child with infringements in development reveal. Key words: psychodiagnosics, psychologist, deviations in development, adaptation.

На сьогодні у психологічній діагностиці склалась нелегка ситуація, зумовлена, з одного боку, значними змінами в сучасній дитячій популяції, а з іншого — недостатністю лише феноменологічного, і в тому числі психометричного, підходу до оцінки психічного стану дитини. Ускладнює ситуацію деяка невизначеність і все більше «розмивання» поняття норми, тенденція до більшої детермінації її соціальними умовами. Подібна невизначеність пов'язана й зі збільшенням інновацій в освіті, орієнтацією багатьох освітніх систем на індивідуальний характер розвитку дитини, а також і все більшою «різномірністю» дитячої популяції [3].

Але все-таки в першу чергу необхідно говорити про специфіку зміни динаміки розвитку сучасної дитини, ускладнення самої структури розвитку, поінфакторність механізмів і причин спостережуваної феноменології. І тому, у певній області «супроводу» дитинства не працювали сучасні фахівці, вони замисні постійно перебувати у пошуку нових ідей, методологій і засобів для ефективної допомоги, підтримки й адаптації дитини в сучасному «освітньому просторі».

Велике значення в цьому процесі належить психологові освіти. Фактично, він покликаний «урівноважувати», «зстіковувати», координувати діяльність цих фахівців, «замкнутих» на дитині, і, отже, зобов'язаний бути в центрі її процесів, включати в сферу своїх інтересів не тільки власне психологічні, але й соціальні, міждисциплінарні знання й уміння [3].

Одним з основних результатів подібного інтегративного підходу до психології є необхідність використання великої кількості методик, оскільки велика батарея, комплекс методичних прийомів, які взаємно підтверджують результати один одного, може забезпечити впевнене розуміння особливостей індивідуальності кожної дитини.

Тільки в умовах раціональної організації та відповідного методичного визначення з'являється можливість максимально ефективно й з мінімальними витратами часу й «ресурсів» як фахівця, так і дитини провести поглиблене психодіагностичне обстеження, проаналізувати його результати й скласти висновок, сформулювати рекомендації батькам й педагогам.

Ефективність роботи шкільного психолога буде визначатися його здатністю сформулювати гіпотезу обстеження дитини, підібрати адекватні методи дослідження та проаналізувати (при потребі й перевіряти) отримані результати.

Срім того, подібна поглиблена психологічна діагностика сприятиме отриманню найбільш ефективного освітнього маршруту як одного з напрямків психодіагностичного супроводу дитини.

Кінцевим підсумком комплексної психодіагностичної діагностики повинна бути постановка психологічного діагнозу [1, 2, 3, 4], що дозволить не тільки оцінити актуальний стан дитини й віднести його до певного типу умово

особистість і соціокультурного та духовного вярства
вдлелічності, поетаність, доступність та доступність навчального
методу для учнів зі складними психофізичними порушеннями

• елективність організації музичного співбачення специфічній групі,
• матеріально-технічна база, що забезпечує високоякісними та в
достатній кількості музичних інструментів, сучасної техніки, обладнання
кабінетів тощо;

• зв'язок творів музичного мистецтва зі зразками довкілля, створення
умов для збагачення емоційного досвіду учнів та активізації їх чуттєвої сфери;
• створення особливих атмосфери та активізації їх діяльності.

В процесі організації навчальної діяльності важливо не стільки досягти певного результату, скільки створити такі умови, які сприяють загальному розвитку дитини, за яких кожен учень поверить у свої можливості та відчус успіх, задоволення, емоційну піднесеність в процесі будь-якого заняття з музики. Отже, можна зауважити, що *організація уроків з музики вимагає від вчителя особливої творчої уяви, фантазії, наполегливості, терпіння в сумісній роботі з учнями, для яких музичне мистецтво — це шанс на успіх.*

Література:

1. Щербо А.Б., Джола Д.М. Форми і методи позакласної роботи з естетичного виховання учнів / Щербо А.В., Джола Д.М.— К.: Рад. шк., 1972. 167с.

УДК: 376.015.3-053.2-056.26:617.751.6

Рецензент
Тищенко В.В.,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник

ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ ДИТИНИ З ВІДХИЛЕННЯМИ В РОЗВИТКУ

Кобилчченко В.В.
м. Київ

У статті розкриваються підходи щодо психологічного вивчення дитини з порушеннями в розвитку. **Ключові слова:** психодіагностика, психолог, відхилення в розвитку, дезадаптація.

В статтю раскрываются подходы к психологическому изучению ребенка с нарушениями в развитии. **Ключевые слова:** психодиагностика, психолог, отклонения в развитии, дезадаптация.

нормативного чи девіантного розвитку, але й забезпечить досить надійний прогноз подальшого розвитку та навчання, дасть фахівцям, у першу чергу, психологові, можливість розробити програми найбільш ефективної корекційної роботи.

Відповідно до цього можна сформулювати й ряд положень (вимог), що лежать в основі поглибленої психологічної діагностики:

1. Побудова гіпотези психологічного обстеження на основі цілісного уявлення про дитину, із залученням знань різних галузей психології, педіатрії, дитячої психіатрії, педагогіки, у тому числі спеціальної (корекційної) педагогіки.

2. Використання в повній мірі алгоритму зміни діагностичної гіпотези у світлі наявних даних.

3. Побудова процедури (технології) обстеження відповідно до вікових можливостей дитини, особливостей її поведінки, а також з врахуванням взаємодії в діаді «дорослий – дитина».

4. Використання методичного апарату, адекватного цілям і гіпотезі обстеження з врахуванням процедурних особливостей, що дозволяють отримати багатofункціональну інформацію за рахунок технології пред'явлення.

5. Аналіз одержуваних даних із застосуванням технологій інтегративної оцінки результатів, що не тільки дає максимальну інформацію про специфіку розвитку й формування різних функцій і систем, але й дозволяє виявити комплекс та ієрархію причин, що приводять до даного варіанту розвитку.

6. Психологічна кваліфікація рівня актуального розвитку дитини з виходом на тип і структуру розвитку, постановку психологічного діагнозу й визначення імовірного прогнозу розвитку.

7. Облік особливостей операційних характеристик діяльності дитини з метою мінімізації її «ресурсних» витрат.

8. Визначення конкретних рекомендацій з особливостей супроводу дитини в рамках конкретної освітньої установи всіма фахівцями, включеними в освітній процес, у тому числі рекомендації батькам, іншим учасникам позанавчальної діяльності.

Із врахуванням цих положень практичним психологом діагностичний процес набуває системного й інтегративного характеру, так само як і оцінка психічного розвитку дитини може розглядатися як інтегративна оцінка.

Виходячи із цього, сама структура поглибленої оцінки психосоціального розвитку дитини виглядає як поетапний процес, який включає ряд послідовних і взаємозалежних етапів.

А саме:

– збір психологічного анамнезу.

– створення гіпотези обстеження з виходом на попередній психологічний діагноз, її уточнення й коректування в процесі роботи. Процедура обстеження дитини з використанням відповідних тактик і технологій, адекватних віку й можливостям дитини.

– розгорнутий системний аналіз результатів обстеження, їх співставлення між собою відповідно до гіпотези.

– кінцева постановка психологічного діагнозу з врахуванням отриманих результатів, розумінням механізмів і шляхів, що зумовили характерні особливості психосоціального розвитку дитини, визначення імовірного прогнозу розвитку, шляхів і методів психолого-педагогічного супроводу дитини.

Після проведення аналізу даних, отриманих у ході поглибленого обстеження, складається розгорнутий психологічний висновок. У ньому сформульовано резюмуються найбільш важливі особливості розвитку дитини, оцінені словами описують сукупний комплекс показників розвитку, основні психологічні характеристики. У першу чергу, відзначається відповідність (або невідповідність) рівня актуального психосоціального розвитку дитини умовно нормативним вимогам (соціально-психологічному нормативу). Узагальнено оцінюється ступінь адаптації дитини до конкретного соціального середовища й робиться прогноз подальшого розвитку дитини як у сприятливих, так і у несприятливих умовах. Обґрунтовуються можливі причини й механізми виявлених особливостей розвитку й відповідні їм шляхи спеціальної допомоги дитині, у тому числі послідовність «включення» тих або інших корекційно-розвивальних заходів, консультації фахівців іншого профілю.

По можливості, психологічні особливості співвідносяться з тим або іншим видом дизонтогенезу (девіантного розвитку). У той же час у ситуації складатися в дитини умовно нормативного варіанту розвитку (що саме по собі психологічним діагнозом) необхідно відзначити основні тенденції розвитку як психологічний варіант норми.

Подібно коротке формулювання з описом типу розвитку, що виявляється, може бути представлено як психологічний діагноз, на підставі якого з врахуванням причин, соціальних умов розвитку дитини й, природно, рівня сформованості психічних процесів, функцій і систем дається умовно-спрогнозований прогноз подальшого розвитку.

Література:

1. Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Независимая фирма «Класс», 1999. – 208 с.
2. Овчарова Р.В. Психологическое сопровождение родительства. – М.: Центр Института Психотерапии, 2003. – 319 с.
3. Семаго Н.Я, Семаго М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший школьный возраст. – СПб.: Речь, 2006. – 384с.
4. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. – Навч. метод. Модульно-рейтинговий курс. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 544 с.
5. Erickson E.H. Childhood and Society. Norton, New York 1950.